

til Fæsterne, deres Børn eller Svigerbørn. Jeg er endnu af den Formening, som den ærede Majoritet er af, med Hensyn til Lovforslaget, som det dengang forelaae. Majoriteten siger, at Loven i den tidligere Form vilde være til Fordeel for den nuværende Fideicommissbesidder, der vilde gribe Leiligheden til at skaffe sig selv en Gevinst, som der ikke kan anføres nogen Grund for at tillægge ham; men det Samme kan stiges om Loven i den Form, hvori den ærede Majoritet har foreslaaet den. Jeg seer ikke rettere, end at Fæsterne og Fideicommisserne ere ligesaa lidet tjente med nærværende Lov, men at derimod Fideicommissbesidderne ved samme ville kunne skaffe sig en Gevinst, som der ikke er nogen Grund til at tillægge ham. Man seer derhos, at Majoriteten beklager, at der ikke foreligger et saadant Lovudkast, som er bebudet i Grundlovens § 98, og udhæver, at denne Lov kun skal være en foreløbig, midlertidig Ordning af disse Forhold, indtil de Principer ere fassatte, som ville være at lægge til Grund for den bebudede Lov; men vedtage vi nu denne Lov, frygter jeg virkelig meget for, at, naar vi i den følgende Lov kommer til at vedtage de Principer, der skulle følges ved Fideicommissernes Opøsning, saa er der ikke noget factisk Forhold tilstede at anvende disse Principer paa, thi saa ere maaskee Forholdene ordnede paa en Maade, der strider aldeles mod de Principer, som man ved Behandlingen af den bebudede Lov kommer til, og det er en af de store Farer, der er ved at gaae ind paa nærværende Lov, at vi muligt kunde ønske, naar vi faae den almindelige Lehnslow til Behandling, at ordne dette Forhold efter ganske andre Principer, end de, der ere vedtagne i det nærværende Udkast. Det er min Betragtning; det er det, som leder mig til at stemme for Minoritetens Forslag, det samme Forslag, jeg stemte for i sidste Samling; men, forsaavidt det ikke maatte finde Majoritetens Bifald, da maa jeg stemme imod, at en Lov, som denne, udkommer for nærværende Tid. Det er udtalt fra de ærede Ministres Side, at det er Regjeringens Bestræbelse, at Bondestanden skal komme i Besiddelse af Fæstegaardene, og der er af de ærede Ministre lagt Vægt paa, at Frivillighedens Bei er den bedste for Bonde-

standen; deri kunne vi nu være fuldkommen enige, jeg holder ogsaa for, at Frivillighedens Bei er den bedste for Overgangen fra Fæste til Selveiendom, men jeg paastaar, at, dersom man ordner Sagen saaledes, som Majoriteten har foreslaaet, saa er man ikke paa Frivillighedens Bei, men paa Tvangens. Siger man: Lehnbesidderne skulle ved Fæsteledighed kunne sælge til hvem de ville, saa er man inde paa Tvangens Bei, thi vil Fæsteren saa have Gaarden, saa skal han købe den for den Priis, som Lehnbesidderen behager at sordre; vil han ikke det, saa gaaer han Glip af en Eiendom, som maaskee gjennem flere Slægter har været beboet af hans Forfædre; det er altsaa langt fra at opstille Frivillighed, hvorimod det meget mere er at komme med en meget farlig Tvang paa den nærværende Fæstebondestand. Den ærede Justitsminister tog til Orde mod de forskjellige Uttringer, der ere faldne om den udvidede Brug af sin Bevillingsret, han har gjort, ved i det sidste Aar at tillade Fideicommissbesidderne at sælge til fri Eiendom; han anførte imidlertid ikke Noget til Bestyrkelse for hans Bemyndigelse til at udvide sin tidligere Bemyndigelse saavidt, men han anførte som Grund, hvorfor han havde gjort disse, som han selv kaldte væsentlige Forandringer i sin forrige Fremgangsmaade, at det var til Fæstebondestandens Gavn. Den ene Forandring var, at han tidligere ikke fandt sig berettiget til at give Fideicommissbesidderne Bevilling til at sælge til Eiendom, men kun til Arvesæfte, men nu var han gaaet ind paa at tillade dem at sælge til fuld Eiendom, men at det kun var det samme som tidligere var brugt, at Fideicommissbesidderne ved Fæsteledighed kunne sælge ogsaa til Andre. Der er imidlertid den store Forskiel i det Stykke imellem Bevilling til at sælge til Arvesæfte og Bevilling til at sælge til Eiendom, at en Bevilling til Arvesæfte ikke er farlig for Fæsteren, hans Børn eller Svigerbørn, med Hensyn til fremmed Concurrence, thi de Folk, der nærmest kunne tænke paa at ville concurrere med Fæstebondestanden, det er Forvaltere, Fideicommissbesiddernes Børn og andre udenfor Bondestanden staaende Personer, men de ville ikke — det har viist sig heelt igjennem — gaae ind